

**SVENSK
LÄGES-**

RAPPORT

TILL ALLA
MEDLEMMAR I

SAR SIR LAR FPR ARKITEKTFÖRBUNDET

ARKITEKTER

Sveriges Arkitekter

– en ny organisation för alla Sveriges arkitekter, landskapsarkitekter, inredningsarkitekter och planerare

Styrelserna i ArkitektFörbundet, SAR, SIR, LAR och FPR vill pröva möjligheten att ersätta de nuvarande förbunden med en ny, gemensam intresseorganisation för alla Sveriges arkitekter, inredningsarkitekter, landskapsarkitekter och fysiska planerare – **Sveriges Arkitekter**.

Utgångspunkten är en starkare arkitektroll, en uppvärdering av arkitekters och planerares arbete och ett starkare arbete för utveckling av arkitekturens och planeringens intressen.

I prospektet för Sveriges Arkitekter som skickades ut till alla medlemmar i slutet av förra året presenterades motiven och utgångspunkterna för den nya organisationen. Den principiella grundval för den nya organisationen som redovisats i prospektet gäller fortfarande. Under den tid som förflutit sedan prospektet skickades ut har styrelserna arbetat med att precisera och utveckla detta. En rad förtydliganden har gjorts och presenteras i denna lägesrapport. Andra preciseringar återstår att göra och kommer att redovisas i en kommande lägesrapport i sommar.

Inom de fem nuvarande organisationerna har olika former av debatt och medlemsförankring ägt rum sedan prospektet skickades ut till medlemmarna. En rad synpunkter har inkommit som styrelserna tagit tillvara i det preciseringsarbete som nu pågår. Olika former av interna samråd har ägt rum inom de olika organisationerna.

Styrelserna har varit mycket noga med att lyssna av olika meningsyttringar. Det är ett omfattande, nytänkande och för många omvälvande förändringsarbete som nu påbörjats. Förankringen hos medlemmarna är mot denna bakgrund mycket viktig. Samtidigt är det viktigt att organisationsarbetet får fortgå i den takt och i den form som planerats.

Styrelserna i de fem organisationerna vill understryka att Sveriges Arkitekter bli en *ny*, gemensam organisation, en *intresseorganisation*, för Sveriges arkitekter och planerare. Det är alltså inte fråga om en fusionsprocess där olika i dag befintliga verksamheter läggs samman och rationaliseras. Kärnorna i respektive organisations verksamhet kommer att återfinnas i den nya organisationen, men målsättningen är samtidigt att åstadkomma en ny organisation, anpassad till att möta dagens och morgondagens krav på effektiv intressebevakning.

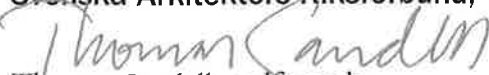
Det är styrelsernas uppfattning att det finns ett brett medlemsstöd för förslaget att bilda Sveriges Arkitekter. Det är därför styrelsernas ambition att engagerat arbeta vidare med frågan i enlighet med de principiella grundvalar som angivits i prospektet och som preciseras i denna rapport.

Styrelserna uppmanar medlemmarna att delta i debatten, på medlemsmöten, i medlemstidningarna, i direkta kontakter med styrelserna eller på www.sverigesarkitekter.se.

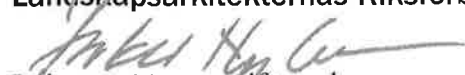
ArkitektFörbundet

Laila Strunke, ordförande

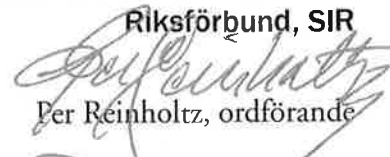
Svenska Arkitekters Riksförbund, SAR

Thomas Sandell, ordförande

Landskapsarkitekternas Riksförbund, LAR

Jerker Nyblom, ordförande

Svenska Inredningsarkitekters Riksförbund, SIR

Per Reinholtz, ordförande

Fysiska Planerares Riksförbund, FPR

Johan Helgeson, ordförande

BEREDNINGSPROCESSEN

Styrelserna i de fem organisationerna har enats om en arbetsorganisation och en tidplan för arbetet med Sveriges Arkitekter.

Ordförandena i de fem förbunden utgör *styrgrupp* för organisationsprocessen. Styrgruppen möts ungefär en gång per månad och har dessemellan mail- och telefonkontakt. En *verkställande grupp* förser styrgruppen med underlagsmaterial och håller samman allt praktiskt arbete. I den verkställande gruppen ingår ArkitektFörbundets förbundsdirektör Staffan Carenholm, SARs generalsekreterare Katarina Nilsson samt LARs vice ordförande Bengt Isling.

Tre olika *beredningsgrupper* för verksamhetsprogram, stadgar och etiska regelverk samt publikationsfrågorna har tillsatts. Härutöver arbetar en särskild grupp med lokal- och fastighetsfrågan.

Styrelserna har haft ett gemensamt styrelsesammanträde i januari och ett gemensamt visionsseminarium i mars. En konsult, Björn Lindvall från Bohlin & Strömberg, har anlitats för att hjälpa styrelserna att föra arbetet framåt. Björn Lindvall har mycket stor erfarenhet av förändringsarbete och fusionsprocesser i intresseorganisationer och andra idéburna organisationer.

Detta är en första rapport till alla medlemmar om hur arbetet fortskrider. En ny rapport beräknas utkomma i sommar. Då är ambitionen att organisation, stadgar, program och ekonomiska förutsättningar skall vara så klara att det konkreta arbetet med att utarbeta olika erforderliga beslutsunderlag kan ta sin början.

Beslutstidplanen ligger fast. Målsättningen är att förelägga alla högsta beslutande organ i de fem förbunden kompletta beslutsunderlag för debatt och beslut före instundande årsskifte. Principiella beslut att bilda Sveriges Arkitekter bör därmed kunna fattas före årsskiftet.

På grund av olikartade stadgemässiga beslutsregler i de olika organisationerna behöver fattade beslut, inom några av organisationerna, bekräftas genom nya beslut vid senare tidpunkt, dvs efter årsskiftet 2001/2002. Det innebär att en ny organisation kan konstitueras någon gång under loppet av år 2002. Om detta kan ske vid halvårsskiftet 2002 eller vid en något senare tidpunkt är ännu för tidigt att uttala sig om. Det kan inte uteslutas att vissa verksamheter, av praktiska skäl, i de olika organisationerna successivt förs ihop och integreras redan före en formell konstitueringstidpunkt. Allt förstås under förutsättning av att alla organisationers högsta beslutande organ fattar samstämmiga beslut.

Det är styrelsernas gemensamma uppfattning att det är viktigare att berednings- och beslutsprocessen kan genomföras inom de tidsramar som angivits än att all verksam-

het är samordnad och intrimmad vid nästa årsskifte. Det fortsatta beredningsarbetet och den kommande beslutsprocessen får avgöra på vilket sätt och i vilken form den nya organisationen kan komma igång med sin verksamhet.

Denna rapport består av två delar. Del 1 är en precisering av prospektet i olika, dock ej samtliga, delar. Behov av precisering föreligger också i en del andra avseenden, vilket styrelserna återkommer till i nästa rapport till medlemmarna i sommar.

I del 1 försöker vi tydliggöra, mer konkret, frågor som sammanhänger med inriktning, omfattning och organisation av det nya förbundets verksamhet. Det är utifrån denna redovisning vi nu arbetar vidare med frågor som rör verksamhetsprogram, stadgar och etiska regler samt publikationsfrågor.

Del 2 är en mer visionär presentation av den nya organisationens tänkta verksamhet. Målsättningen är att genom denna presentation ge konkreta bilder av vad Sveriges Arkitekter kan, vill och bör arbeta med. Presentationen är gjord som en fiktiv verksamhetsrapport för Sveriges Arkitekter år 2006. De exempel på verksamheter och insatser som ges i denna mer visionära beskrivning skall inte, var för sig, ses som konkreta löften om en viss sorts aktivitet eller satsning. Det är snarare en exempelsamling – en katalog över olika aktiviteter, satsningar och resultat vi skulle vilja se redovisade i en framtida verksamhetsrapport för Sveriges Arkitekter.

DEFINITIONER OCH NOMENKLATUR

I Sveriges Arkitekter kommer att ingå fyra olika yrkesgrupper: arkitekter, inredningsarkitekter, landskapsarkitekter och fysiska planerare. Dessa fyra yrkesgrupper utbildas idag vid skilda universitet och högskolor. Trots olika utbildningsbakgrund har dessa grupper ett gemensamt professionsområde – gestaltandet av människors fysiska miljö – och möts i arbetsmässig samverkan på arbetsmarknaden, som dessutom i vissa delar är gemensam.

Styrelserna betonar i arbetet med Sveriges Arkitekter att samtliga fyra yrkesgrupper har likvärdig plats i den nya organisationen och att arbetet utgår från ömsesidig respekt och hänsynstagande, där det saknar betydelse att de fyra yrkesgruppernas numerär skiljer sig åt högst väsentligt.

Av praktiska skäl räknas inte alltid alla fyra yrkesgrupper upp när verksamheten inom Sveriges Arkitekter beskrivs. Att hela tiden räkna upp de fyra grupperna tynger

texten. Därför används emellanåt begreppet "arkitekter och planerare" som samlingsbeteckning för de fyra olika yrkeskategorierna som kommer att ingå i Sveriges Arkitekter. På motsvarande sätt används begreppet "arkitektur och planering" som samlingsbegrepp för byggnadsarkitektur, inredningsarkitektur, landskapsarkitektur samt fysisk planering.

MEDLEMSSTATISTIK

Totalt antal medlemmar den 1 januari 2001 i ArkitektFörbundet, SAR, SIR, LAR resp FPR fördelade på yrkesaktiv ålder, utlandsboende, pensionärer samt studenter.

	ArkFörb	LAR	SAR	SIR	FPR
Yrkesaktiv ålder	5380	433	2988	544	115
Utlandsboende	59	13	141	11	1
Pensionärer	254	41	722	77	2
Student	1501	223	627	63	88
Totalt:	7194	710	4478	695	206

Totalt var 9.379 personer medlemmar i de fem förbunden den 1 januari 2001. Antalet medlemskap var 13.283, vilket innebär att 3.904 personer, 42 %, hade två medlemskap, d v s var medlemmar i både ArkitektFörbundet och något av de fyra yrkesförbunden medan 58 % enbart var medlemmar i ett av förbunden.

Av ArkitektFörbundets medlemmar var 3.290 (46 %) enbart med i ArkitektFörbundet, medan 3.904 personer (54 %) samtidigt var medlemmar i något av yrkesförbunden. Största grupper bland dem som inte var med i något yrkesförbund var privat- och offentliganställda samt studenter.

Av yrkesförbundens medlemmar var 2.185 (36 %) enbart med i något av yrkesförbunden medan 3.904 personer (64 %) samtidigt var med i ArkitektFörbundet. Största grupper bland dem som inte var med i ArkitektFörbundet var pensionärer samt egna företagare.

SVERIGES ARKITEKTER — EN PRECISERING

SVERIGES ARKITEKTER

Denna redovisning är en utveckling och bearbetning av prospektet för Sveriges Arkitekter. Målsättningen har varit att redovisa inriktning, verksamhet och organisation med något större preciseringsgrad än vad som var möjligt i prospektet. Flertalet delar av prospektet har bearbetats och presenteras, mer tydligt och mer detaljerat, i denna medlemsrapport. Andra frågor, bl a internationella relationer, återstår att precisera ytterligare

Även om syftet med promemorian är att tydliggöra den nya tänkta organisationen bör det betonas att även denna redovisning är ett arbetsmaterial som kommer att undergå förändringar i den fortsatta beredningsprocessen. Att skapa en ny organisation är en diskussions- och mognadsprocess där område för område och verksamhet för verksamhet preciseras successivt. Detta arbete kommer att fortgå ända till dess fullständiga beslutsförslag finns och kan föreläggas de olika organisationernas årsmöten/fullmäktige/representantskap för beslut om bildandet av Sveriges Arkitekter.

Promemorian har följande delrubriker:

1. Uppdrag
2. Värdegrund
3. Uppgift
4. Medel
5. Medlemskap och struktur
6. Medlemskapskrav, namn och varumärke
7. Organisation
8. Kansli och personal

1. UPPDRAG

Sveriges Arkitekter är en intresseorganisation för sina medlemmar med uppgift att verka för bästa möjliga villkor för medlemmarnas yrkesutövning och yrkesutveckling.

I prospektet för Sveriges Arkitekter har den nya organisationen beskrivits som en organisation som samtidigt och integrerat skall verka både som en yrkesfacklig och en yrkesideell organisation. Dessa begrepp har använts för att lyfta fram den nya organisationens tvåfaldiga, samverkan- ►

► de syften – arkitekterna och arkitekturen. Försättningsvis väljer vi, istället för att använda dessa begrepp, att kort och gott beskriva Sveriges Arkitekter som en **intresseorganisation** för sina medlemmar. Sveriges Arkitekter kommer att verka som intresseorganisation för sina medlemmar i alla frågor, med undantag för arbetsgivarfrågorna. Rollen som partsföreträdare i arbetsgivarfrågor är den enda intresseuppgift som entydigt kommer att ligga utanför den nya organisationens intresse- och bevakningsområde.

Medlemmarna i Sveriges Arkitekter är organisationens uppdragsgivare. Verksamheten inriktas på att ge medlemmarna bästa tänkbara service och intressebevakning. Det sker genom att primärt **företräda** medlemsintresset. Ett viktigt medel för att kunna göra detta fullt ut är att **främja** arkitekturens och planeringens ställning och utveckling i samhället

2. VÄRDEGRUND

Medlemmarna i Sveriges Arkitekter har en **gemensam värdegrund** i intresset av att organisationen arbetar för arkitektur och planering. Det innebär att organisationen skall arbeta för att villkoren för arkitektutövningen är sådana att ekonomiska, formella, kulturella eller sociala hinder inte finns för en kompetent yrkesutövning med målet att skapa god arkitektur och god planering. Sveriges Arkitekter skall fungera som forum för intern diskussion i dessa frågor och arbeta för att det i samhället skapas goda förutsättningar för arkitektutövningen. Sveriges Arkitekter skall också skapa offentliga arenor som medverkar till att öka kunskapen och uppmuntra intresset för arkitektur och planeringsfrågor hos allmänheten.

Medlemmarna i Sveriges Arkitekter har också en **gemensam värdegrund** i intresset av att medlemmarnas kompetens tas tillvara och utvecklas och att tydliga etiska regler finns för yrkesutövningen och professionen. De etiska reglerna utgör, tillsammans med medlemmarnas utbildning och kunskapsbas, ett fundament för professionalismen i yrkesutövningen och är samtidigt en förutsättning för marknadens, kunders och tredje mans tillit till arkitekterna.

I prospektet för Sveriges Arkitekter har, under avsnittet professionalism, angivits att den nya organisationen skall arbeta utifrån tre olika, men samverkande, etiska plattformar; en yrkesetisk, en affäretisk och en avtalsetisk. Avsikten har varit att fästa uppmärksamhet på att etiskt uppträdande erfordras på alla plan och att de etiska frågeställningarna handlar om ett betydligt vidare område än det som oftast etikdiskussionen fokuserat på, yrkesetiken.

Styrelserna i de nuvarande fem organisationerna tror inte att det är rimligt eller lämpligt att det formuleras tre

separata etiska regelverk för Sveriges Arkitekter. Etiken är en helhet som spänner över samtliga tre i prospektet angivna områden. Därför bör ett enda, sammanhållet och heltäckande etiskt regelverk skapas.

Styrelserna är också ense om att de skrivningar i prospektet som återfinns under delrubriken Avtalsetisk Plattform är mindre väl valda. Det sägs där att medlem i Sveriges Arkitekter som är arbetsgivare till annan medlem av Sveriges Arkitekter skall förbinda sig att minst tillämpa de avtal som Sveriges Arkitekter tecknar om löner, allmänna anställningsvillkor mm. På motsvarande sätt ställs krav på den anställde arkitekten att tillse att villkoren regleras med utgångspunkt i befintliga avtal.

Dessa frågor kommer även försättningsvis att hantearas som de partsfrågor de är. Utan att krav ställs på arbetsgivande medlem av Sveriges Arkitekter på sätt som ovan anges kommer Sveriges Arkitekter att arbeta för att alla anställda medlemmar av Sveriges Arkitekter omfattas av de avtal om löner, allmänna anställningsvillkor, pensioner och försäkringar som Sveriges Arkitekter träffar med olika arbetsgivarparter. I detta avseende kommer Sveriges Arkitekter att arbeta som partsföreträdare för de anställda medlemmarna. Den medlem av Sveriges Arkitekter som är arbetsgivare och har behov av arbetsgivar-service kan, precis som idag, för detta ändamål ansluta sitt företag till en arbetsgivarorganisation.

3. UPPGIFT

Sveriges Arkitekter skall erbjuda medlemmarna en bred intressebevakning vad avser förutsättningar för och villkor i yrkesutövningen genom att arbeta för

- att** åstadkomma goda betingelser för arkitekters och planerares yrkesutövning och därmed för arkitektur och planering
- att** hävda den samhälleliga betydelsen av kvalificerat arkitekt- och planerararbete genom att främja hus-, inrednings- och landskapsarkitekturens samt planeringens intressen och samtidigt verka för ett samhällsbyggande baserat på biologisk hänsyn och hushållning med naturresurser
- att** uppvärdera arkitekters och planerares arbete, löne- och arvodesmässigt. Sveriges Arkitekter skall genom engagemang i marknads-, bransch- och upphandlingsfrågor skapa förutsättningar för en bättre värdering av arkitektarbetet i form av högre löner och arvoden.
- att** arkitekt- och planerarrollerna stärks genom större delaktighet och ett tydligare ansvar i plan-, bygg- och förvaltningsprocessen. Sveriges Arkitekter skall aktivt arbeta med en strategisk utveckling och breddning av

arkitekters och planerares yrkesroller och tydliggöra arkitekt- och planerarkompetensernas värde och användbarhet.

- att** arkitekter och planerare breddar sina yrkesroller och vidgar sin delaktighet i samhälls- och kulturlivet.
- att** bästa möjliga förutsättningar skapas, såväl gällande grundutbildning som vidareutbildning och forskning, för inhämtning, underhåll och utveckling av arkitekters och planerares kunskaper.
- att** bredda och fördjupa arkitektutbildningen i samhället
- att** uppmärksamma och publicera exempel på god arkitektur och planering.

4. MEDEL

Sveriges Arkitekter skall, för att fullfölja sitt uppdrag och sina uppgifter, **arbeta med åtgärder inom följande, inte rangordnade, områden.**

Allmänheten. Delta i offentlig debatt och samtal om arkitektur och planeringsfrågor samt arbeta med information och bildningsverksamhet inom dessa områden.

Myndigheter. Bevaka lagstiftning och utredningar inom området planering, byggande och förvaltning. Genom opinionsbildning, utredningsverksamhet och representation verka för ett väl fungerande regelverk för planering, byggande och förvaltning.

Plan- och byggsektorn. Medverka till att skapa en väl fungerande planerings-, byggnads- och förvaltningsprocess som leder till god arkitektur och bra villkor för arkitekterna genom att bevaka kvalitetsfrågor, byggandets organisationsfrågor, upphandlingsformer, standarder och normer i dialog med den politiska beslutsfären och med övriga aktörer inom byggbranschen.

Beställare. Utveckla en fördjupad och breddad beställarservice omfattande rådgivnings- och konsulttjänster, tävlings- och upphandlingsservice med internetbaserade tjänster och marknadsinriktad information om arkitektarbetets innehåll och förutsättningar.

Utbildning. Upprätthålla ett starkt engagemang i arkitektgruppernas grundutbildningsfrågor samt medverka till etablerandet av en för arkitektgrupperna välfungerande efterutbildning och FoU-verksamhet. Sveriges Arkitekter skall också, som en prioriterad uppgift, lägga grund för en professionaliseringsutbildning för nyutbildade arkitekter och planerare.

Akademier. Ge möjlighet för de olika yrkesgrupperna inom Sveriges Arkitekter att bilda fasta akademier utgående från utbildningsgemensam professionstillhörighet.

Sakfrågor. Organisera ett internt arbete inom olika sakfrågeområden, t ex samhällsplanering, bostäder, ekolo-

gi, offentliga rum, kulturarv mm. Arbete inom olika sakfrågeområden kan vara permanent organiserat eller av mer tillfällig karaktär.

Anställningsrelationer. Fungera som arbetsmarknads- part och erbjuda anställda medlemmar intressebevakning och medlemservice genom förhandlingar, kollektivavtal, avtals- och anställningsrådgivning, lönerådgivning samt bevakning av pensioner, försäkringar och trygghetsfrågor.

Företagande. Fungera som serviceorganisation för företagare och erbjuda företagande medlemmar intressebevakning och medlemservice genom juridisk rådgivning, bevakning av upphandlingsfrågor, ersättningsformer och arvoden, affärsutveckling, ansvar och försäkringslösningar, affäretik och upphovsrätt.

Arbetsmarknad. Tillhandahålla arbetsmarknadsrådgivning samt service och rådgivning till arbetslösa och arbetssökande medlemmar.

Studentverksamhet. Erbjuder service och intressebevakning för studentmedlemmar genom engagemang i grundutbildningens kvalitetsfrågor, praktikfrågor mm.

Etik och professionalism. Arbeta utifrån förutsättningen att såväl extern som intern verksamhet skall präglas av kravet på professionalism. Sveriges Arkitekter skall arbeta utifrån en sammanhållen etisk plattform som omfattar alla aspekter av arkitekters och planerares yrkeserfarenhet.

Lokal verksamhet. Bedriva en lokalt och regionalt förankrad verksamhet som utifrån lokalt och regionalt perspektiv arbetar med de grundläggande uppgifterna för Sveriges Arkitekter.

Information, publikationer och utställningar. Utge medlemstidning och direktinformation/nyhetsbrev till olika grupper inom förbundet. Bedriva förlagsverksamhet och utge informationsskrifter, handböcker, matriklar, debatterande och dokumenterande tidskrifter samt internetbaserade tjänster. Initiera och bedriva utställningsverksamhet.

5. MEDLEMSKAP OCH STRUKTUR

Bakgrunden till förslaget att bilda Sveriges Arkitekter är att de verksamheter som de fem nuvarande organisationerna bedriver är intimt förknippade och korsbefruktande verksamheter, som hanteras mest effektivt och resultatgivande om de samordnas istället för att separeras.

Sveriges Arkitekter är en intresseorganisation för arkitekter och planerare som kommer att arbeta som en partsorganisation på arbetsmarknaden för de medlemmar som är anställda, erbjuda företag- och beställarservice, ta ansvar för branschrelaterade frågor och främja arkitekturens och planeringens intressen. Alla dessa verksamheter kommer att bedrivas samordnat och integrerat i en sammanhållen organisation med en gemensam kansliresurs som bas. ►

- Sveriges Arkitekter kommer, samtidigt och parallellt, att utöva alla de partsfunktioner som följer av detta. Det innebär att Sveriges Arkitekter kommer att vara de anställda medlemmarnas part i fackliga avtal och vara och eftersträva att bli part i de branschöverenskommelser av standardavtalskaraktär som ger grunden för arkitektföretagens relationer till sina kunder.

Sveriges Arkitekter är en individorganisation. Medlemskapet i Sveriges Arkitekter är odelbart och omfattar verksamheten i sin helhet. Delmedlemskap omfattande endast vissa verksamheter kommer inte att finnas. Det innebär att man som medlem blir delaktig i det samlade serviceutbudet och den totala verksamhet som Sveriges Arkitekter kommer att bedriva. Den medlem som är företagare kommer, fullt ut, att vara medlem i en organisation som har som en uppgift att verka som partsorganisation för anställda medlemmar. Den medlem som är anställd kommer, fullt ut, att vara medlem i en organisation som också tar ansvar för bevakningen av arkitektföretagandets villkorsfrågor. Och alla kommer att vara med i en organisation som arbetar för att främja arkitekturens och planeringens ställning och långsiktiga utveckling.

Verksamheterna inom Sveriges Arkitekter kommer att hållas ihop i den gemensamma organisationen, som kommer att ledas av en styrelse, ansvarig för den samlade verksamheten inför ett högsta beslutande organ, stämman.

Vissa av de verksamheter som Sveriges Arkitekter kommer att bedriva kommer dock, av praktiska skäl, att bedrivas i bolagsform och genom helägda bolag. Sveriges Arkitekter tar sitt ägaransvar för i dessa i bolag bedrivna verksamheter genom att stämman, via respektive bolagsstämma, utser styrelser i dessa bolag.

Företagarservice kommer att ges genom ett servicebolag, här kallat ArkitektService AB. Anslutningen till detta servicebolag kommer att vara frivillig och öppen för medlem i Sveriges Arkitekter som är företagare. Anslutning till ArkitektService AB är individuell, men ArkitektService AB kommer i praktiken, genom t ex juridisk rådgivning och biträde i olika tvistesituationer, ge service åt anslutna medlemmars företag.

Huvudansvaret för övergripande branschfrågor kommer att åvila Sveriges Arkitekter, medan direkt service i arkitektföretagandets villkorsfrågor kommer att ges genom ArkitektService AB.

Styrelserna i de fem organisationerna räknar med att den verksamhet som kommer att bedrivas genom ArkitektService AB kommer att ha ett sådant innehåll och en sådan attraktionskraft att inte bara de minsta utan även större arkitektföretag, genom sina ägare och delägare, kommer att ansluta sig till servicebolaget för att därigenom få tillgång till en för arkitektföretagandet specifikt utvecklad företag- och branschservice.

Sveriges Arkitekter kommer också att utveckla en Sve-

riges Arkitekters beställarservice och samordna denna med dagens tävlingsservice. Hur en utvecklad beställarservice skall relateras till servicebolaget för företagare återstår att diskutera. En beställarservice kan rymma såväl allmängiltig information och rådgivning till arkitekters kunder som mer specifik beställarsupport kopplad till servicebolagets verksamhet.

Sveriges Arkitekter kommer också att äga dagens Arkitektur Förlag AB med uppgift att utge tidskriften Arkitektur samt svara för bokutgivning inom arkitekturområdet. Förlaget kommer även i framtiden att svara för uppgiften att utge en dokumenterande, recenserande och debatterande arkitekturtidskrift och verksamheten ledas av en oberoende redaktion.

Hur publikationsverksamheten i övrigt skall bedrivas är föremål för utredning. En särskild beredningsgrupp är tillsatt och till nästa rapporttillfälle kommer ett samlat förslag gällande publikationsverksamheten inom Sveriges Arkitekter att kunna presenteras.

Anslutning till erkänd arbetslöshetskassa och kompletterande inkomstförsäkring blir, precis som idag, frivillig.

Vissa verksamheter, såsom konferenser, professionaliseringsutbildningar, försäkringslösningar och vissa prenumerationer är frivilliga/valbara och kan därför avgiftsbeläggas i huvudsak på det sätt som sker idag. Medlemstidskrift är dock obligatorisk och ingår i den ordinarie medlemsavgiften.

Sveriges Arkitekters FoU-arbete (ett framtida Arkus) kan antingen bäras upp av de till ArkitektService AB anslutna företagen som ett samfällt åtagande eller av samtliga medlemmar i Sveriges Arkitekter och därmed betalas av organisationen som helhet.

6. MEDLEMSKRAV, NAMN OCH VARUMÄRKE

Medlemskap i Sveriges Arkitekter beviljas enligt samma grunder som idag gäller för medlemskap i något av de nuvarande fem förbunden. Den som studerar vid universitet eller högskola inom Sveriges Arkitekters rekryteringsområde kan bli studentmedlem i Sveriges Arkitekter. De svenska universitet och högskolor som innefattas är:

Chalmers, Göteborg – arkitektur

KTH, Stockholm – arkitektur

LTH, Lund – arkitektur

SLU, Alnarp – landskapsarkitektur

SLU, Ultuna – landskapsarkitektur

Konstfackskolan, Stockholm – inredningsarkitektur

HDK, Högskolan för Konsthantverk och Design, Göteborg – inredningsarkitektur

BTH, Blekinge Tekniska Högskola, Karlskrona – fysisk planering.

Studentmedlem som efter färdig, eller i huvudsak färdig, utbildning börjar att arbeta blir aktiv medlem, dock utan åtföljande rätt att bära titeln MSA (Medlem i Sveriges Arkitekter). För att få bära titeln MSA kommer att krävas fullständig examen från någon av ovanstående utbildningar eller annan utländsk arkitektutbildning som är likvärdig. Härtill kommer att finnas krav på viss yrkespraktik, motsvarande de regler som idag finns hos några av yrkesförbunden. Hur dessa regler ska se ut är ännu inte preciserat, men det torde åtminstone bli fråga om krav på fullständig examen och ett års yrkeserfarenhet innan rätt att bära titeln MSA ges.

En ambition inom Sveriges Arkitekter blir också att erbjuda en professionaliseringsutbildning för nyutbildade arkitekter och planerare.

Sveriges Arkitekter kommer aktivt att arbeta för att medlemmar som inte tagit ut examen slutför sin utbildning. En handlingsplan för detta kommer att utarbetas i nära samverkan med berörda arkitektskolor.

De nuvarande yrkestitlarna arkitekt SAR, arkitekt SIR, landskapsarkitekt LAR och fysisk planerare FPR kommer att ersättas med nya titlar; *arkitekt MSA*, *inredningsarkitekt MSA* alternativt *interiörarkitekt MSA*, *landskapsarkitekt MSA* och *fysisk planerare MSA* alternativt *planarkitekt MSA*. Förändringen är logisk då begreppen SAR, SIR, LAR och FPR blir irrelevanta då dessa organisationer kommer att upphöra vid ett bildande av Sveriges Arkitekter.

I prospektet för Sveriges Arkitekter har antagits att de nuvarande yrkestitlarna fortsättningsvis skulle kunna fungera och användas parallellt med den nya yrkestiteln MSA. Denna fråga har föranlett omfattande diskussion. Många har påpekat den otydlighet som kan följa av att dubbla yrkestitlar används. Styrelserna i de fem organisationerna har tagit intryck av denna diskussion och föreslår nu att de nuvarande titlarna utmönstras och fullt ut ersätts med den nya titeln MSA. Det ger bästa möjliga förutsättningar för att kraftsamla resurserna kring uppbyggnad av det nya varumärket MSA.

Styrelserna vill återigen, och även i detta sammanhang, betona att Sveriges Arkitekter blir en *ny*, gemensam organisation. Det innebär att fokus kommer att vara inställt på att bygga upp en ny verksamhet och en ny, stark identitet. Det gäller även titel- och varumärkesfrågorna.

7. ORGANISATION

Central organisation

Sveriges Arkitekter har ett högsta beslutande organ i form av en **stämma** som sammanträder vartannat år. Ledamöter till stämman utses genom allmänna val bland medlemmarna i organisationens lokalavdelningar. Val kan genomföras genom skriftligt förfarande eller ske vid valmöte i lokalavdelningen och förbereds av en inom lokalavdelningen utsedd valberedning.

Stämman har till uppgift att lägga fast organisationens övergripande inriktning och policy, verksamhetsprogram, fastställa avgifter och budget, välja styrelse och övriga förtroendevalda samt följa och granska styrelsens arbete. En central **valberedning** förbereder valen vid stämman.

Genom regler för nomineringsprocessen säkerställs att stämman får en sammansättning som speglar medlemskårens struktur med avseende på olika kategorier, verksamhetssektorer etc.

Målsättningen bör vara att skapa representationsregler som ger en stämmoförsamling som inte är större än ca 60 personer.

Stämman väljer en **styrelse**, med uppgift att leda verksamheten under verksamhetsperioderna i enlighet med stadgar och av stämman beslutade program och riktlinjer. Styrelsens sammansättning skall vara allsidig och spegla medlemskårens struktur med avseende på utbildning, verksamhetssektor, kön, region och andra kriterier av betydelse.

Styrelsen har det samlade ansvaret för verksamheten inom Sveriges Arkitekter och handhar alla frågor av betydelse för verksamhetens inriktning och utveckling. Styrelsen ansvarar direkt för hela organisationens agenda, inklusive frågor där Sveriges Arkitekter är partsföreträdare för de anställda samt företagar-service. Styrelsen väljer själv att efter behov och lämplighet delegera frågor och frågeområden för beredning inom andra, under styrelsen svarande, organ i organisationen.

Styrelsen bör bestå av maximalt 13 ledamöter.

Verksamheten i övrigt organiserar i **nämnder**, utsedda av stämman samt **utskott** och **arbetsgrupper**, utsedda av och svarande inför styrelsen.

Härutöver kommer, efter behov, att tillskapas **fasta akademier för olika professionsområden**.

Nämnder

Nämnderna i Sveriges Arkitekter utses direkt av stämman och svarar inför denna.

Följande nämnder finns:

Etisk nämnd. Bevakar och handlägger ärenden enligt det etiska regelverket för Sveriges Arkitekter. Den etiska nämnden ►

- den kan ta upp ärenden efter anmälan, men kan också genom egna initiativ och utredningar behandla ärenden inom det etiska regelverket för Sveriges Arkitekter. Nämden kan meddela erinring och varning samt, då denna påföljd bedöms behöva tillgripas, föreslå styrelsen att utsluta medlem.

Invalsnämnd. För prövning av ansökningar om att få bära titeln arkitekt MSA, inredningsarkitekt/interiörarkitekt MSA, landskapsarkitekt MSA samt fysisk planerare/planarkitekt MSA finns en invalsnämnd. Nämnden granskar och bedömer ansökningar med utgångspunkt i stadgans krav för att få bära titeln MSA.

Utskott

Fasta utskott utses av styrelsen och bör finnas inom följande områden:

Utbildningsutskott. Bevakning av grund- och efterutbildningsfrågor. Ansvar för professionaliseringsutbildning. FoU-frågor.

Marknadsutskott. Bevakning av marknadsfrågor, byggbransch, planeringsfrågor, processfrågor, kompetensfrågor, lagstiftning.

Teknikutskott. Teknikfrågor, standarder, normer, IT-frågor, certifieringsfrågor, miljö- och materialmanualer.

Avtalsutskott. Fungerar som rådgivande organ och förhandlingsdelegation i avtalsfrågor där Sveriges Arkitekter fungerar som partsföreträdare för anställda medlemmar, såväl inom det privata området som inom den offentliga sektorn.

Tävlingsutskott. Godkänner tävlingsprogram, utser juryledamöter samt bevakar utvecklingen av tävlingsreglerna. Arbetar fritt från den tävlingservice som bedrivs inom ramen för organisationens företagservice.

Informations- och publikationsutskott. Svarar för utveckling och samordning av organisationens samtliga informations-, publikations- och webbtjänster, med undantag för den publicistiska verksamhet som läggs inom Arkitektur Förlag AB.

Studentutskott. Ger intressebevakning och service till studentmedlemmarna i Sveriges Arkitekter

Akademier och arbetsgrupper

Inom ramen för Sveriges Arkitekter kommer att finnas såväl fasta akademier som arbetsgrupper för olika sakfrågeområden.

Behovet av **fasta akademier för de olika professionsområdena** kommer att diskuteras vidare i det fortsatta organisationsarbetet, som kommer att präglas av en öppenhet för att tillgodose de önskemål som kommer att finnas ifråga om fasta akademier utgående från utbildningsgemensam professionssamhörighet. Landskapsarkitekterna och inredningsarkitekterna har framfört tydliga önskemål

på att särskilda akademier för landskapsarkitektur respektive inredningsarkitektur skall finnas och det fortsatta arbetet kommer därför att inriktas på att skapa en organisation och en stadgemässig struktur som tillmötesgår detta önskemål.

Utöver den fasta organisation som beskrivits ovan kan bildas **arbetsgrupper** för olika sakfrågeområden. Styrelsen beslutar om inrättande av sådana grupper, som kan vara permanenta eller tillfälligt formerade. Arbetsgrupper kan relateras till sakfrågeområden, exempelvis samhällsplanering, arkitektur i skolan, bostäder, offentliga rum etc. Befintliga nätverk, som t ex SIRskapet och SARs nätverk för ekologisk arkitektur skall kunna fortsätta att utvecklas på sätt som idag och med stöd från organisationen i sin helhet.

Sannolikt finns redan från starten följande fasta arbetsgrupper: Samhällsplaneringsgruppen, Ekologigruppen och Skolgruppen. Arbetsgrupperna bör åläggas att i interaktion med styrelsen ständigt pröva om sakfrågorna hantearas mest effektivt inom ramen för berörd arbetsgrupp eller om frågorna får en effektivare bevakning om de förs "upp och in" i den centrala organisationen.

Projektgrupper kan också bildas för tillfälliga program-satsningar.

Sveriges Arkitekter som partsföreträdare på arbetsmarknaden

Anställda medlemmar i Sveriges Arkitekter erhåller service och intressebevakning på samma sätt som sker inom ArkitektFörbundet i dag.

Sveriges Arkitekter har kontaktpersoner och lokala arkitektklubbar på arkitekternas arbetsplatser. Anställda medlemmar i Sveriges Arkitekter ingår i arbetsplatsvisa **arkitektklubbar** i den utsträckning sådana finns på respektive arbetsplats. Sveriges Arkitekter skall, precis som ArkitektFörbundet idag, bygga sitt lokala arbetsplatsarbete på arkitektklubbar och **kontaktpersoner** på arbetsplatser där arkitektklubb saknas.

Sveriges Arkitekter tecknar alla tillämpliga centrala kollektivavtal för de anställda medlemmarnas räkning och uppträder därmed som partsföreträdare för de anställda arkitekterna i förhandlingar med t ex ALMEGA Tjänsteföretagen inom det privata området samt lokala och centrala kommunala och statliga arbetsgivare. Ansvar för denna verksamhet inklusive avtalstecknande åvilar styrelsen i Sveriges Arkitekter, på samma sätt som gällande annan verksamhet för vilken styrelsen i Sveriges Arkitekter har ett totalansvar. Avtalsutskottet biträder styrelsen som beredningsorgan och fungerar som förbundets centrala förhandlingsdelegation i avtalsfrågor.

Företagarservice

Företagarservice ges inom ramen för ett särskilt, helägt servicebolag, **ArkitektService AB**. Anslutning till ArkitektService AB är frivillig. Verksamheten erbjuder service i arkitektföretagandets alla villkorsfrågor, exklusive explicita arbetsgivarfrågor. ArkitektService AB ansvarar också för organisationens kundservice genom att tillhandahålla beställarrådgivning och tävlingsservice samt här till hörande internetbaserade tjänsteutbud.

Sveriges Arkitekter är en individförening och erbjuder inte företagsmedlemskap. Anslutning till en företagarservice förutsätts därför ske på motsvarande sätt som idag sker genom ArkitektFörbundets ArkitektService AB. Medlem i Sveriges Arkitekter som är företagare kan ansluta sig till Sveriges Arkitekters ArkitektService varvid medlemmens företag, i egenskap av juridisk person, kan nyttja bolagets tjänster i fråga om rådgivning och intressebevakning. En differentierad avgift, relaterad till företagets storlek, kommer att tillämpas.

Sveriges Arkitekters ArkitektService kommer att arbeta för att bli representativ intresseorganisation för alla arkitektföretag, oavsett storlek. Det innebär att arbetet också skall ha ett starkt fokus på arkitektföretagandets villkorsfrågor inklusive standardavtalsfrågor och affärsutveckling i arkitektföretagandet.

En utvecklad beställarservice bör bestå av dels en allmängiltig beställarservice, i huvudsak knuten till en internetbaserad, allmänt tillgänglig servicefunktion och en under affärsmässiga former bedriven fördjupad beställarservice, inriktad på beställarsupport i form av konsulttjänster i konkreta tävlings- och upphandlingssituationer.

Företagarservicen inom Sveriges Arkitekter bedrivs utan egen anställd personal. Alla resurser köps från den samlade personalresurs som finns inom Sveriges Arkitekter.

Lokal organisation

Lokalföreningarna inom Sveriges Arkitekter arbetar självständigt med lokala och regionala frågor och inom ramen för egna ekonomiska resurser. Sveriges Arkitekter ger lokalföreningarna strategiskt stöd för arbetet med att skapa lokala/regionala nätverk och för insatser i form av debatt, utställningar och möten som uppmärksammar frågor om kompetensförsörjning, upphandlingsformer mm

Anslutning till andra organisationer och internationell verksamhet

Sveriges Arkitekter kommer att vara anslutet till Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO), Privattjänstemannakartellen (PTK), Konstnärliga och litterära yrkesutövers samarbetsnämnd (KLYS) och Architects Council of Europe (ACE). Dessutom kommer organisationen

som helhet eller i delar vara anslutet till Union Internationale des Architects (UIA), International Federation of Interior Architects (IFI), European Council of Interior Architects (ECIA), International Federation of Landscape Architects (IFLA) och European Foundation for Landscape Architecture (EFLA). Vidare kommer Sveriges Arkitekter ansluta sig till de organisationer som bedöms gynna medlemmarnas intressen.

8. KANSLI OCH PERSONAL

Sveriges Arkitekter kommer, inom de ekonomiska ramar som kommer att gälla, att ha den personella resurs som erfordras för att utföra här beskrivna åtaganden och uppgifter på ett bra sätt.

Sveriges Arkitekter kommer att ha tillgång till ett kansli med en samlad personalresurs som kommer att ge service åt samtliga delar av verksamheten. Sådana verksamheter som kommer att bedrivas i bolagsform, t ex ArkitektService, kommer att köpa erforderliga tjänster från Sveriges Arkitekter. Personalen kommer att arbeta integrerat och med uppgifter inom olika verksamhetsområden. Det innebär t ex att vissa handläggare kommer att arbeta såväl med facklig service till anställda medlemmar som med företagarservice samt med support till sakfrågegrupper, nämnder och utskott.

Det sammanhållna service- och informationskonceptet innebär vidare att medlemstidningen för Sveriges Arkitekter kommer att vara resursmässigt inordnad i den samlade verksamheten och del i en sammanhållen informationsstrategi. Medlemstidningen kommer att vara arkitekternas språkrör och fungera som både informations- och debattorgan i alla de frågor Sveriges Arkitekter har på sin agenda. Medlemstidningen bör utkomma med ca 12 nummer per år.

Sveriges Arkitekters kansli kommer att ha 20-25 heltidstjänster och ledas av en förbundsdirektör, som inför styrelsen svarar för den samlade verksamheten. Kansliet skall ha sådan kompetens och bredd att arbetet kan bedrivas med stor självständighet och förmåga att utveckla tjänster och intressebevakning inom Sveriges Arkitekters samlade intresseområde.

När det nya kansliet formeras skall kansliorganisation och arbetsformer ses över och anpassas till det nya uppdraget.

SVERIGES ARKITEKTER – EN FIKTIV VERKSAMHETSRAPPORT

Rapporten avser verksamheten 2006, det femte verksamhetsåret för Sveriges Arkitekter.

SVERIGES ARKITEKTER – VERKSAMHETSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2006

Extern verksamhet och opinionsbildning

Sveriges Arkitekter har bedrivit ett mångårigt opinionsarbete för att åstadkomma en bättre fungerande planerings- och byggprocess med fokus på kvalitetsfrågor och beställarkompetens. "Under året har våra synpunkter fått stort genomslag", konstaterar Sveriges Arkitekters ordförande Sara Asplund. "Det är ett långsiktigt och tröget arbete för kvalitet, som nu ger resultat".

Byggherrar som tillämpat den av Sveriges Arkitekter utgivna byggprocessmanualen har kunnat visa att byggkostnaderna minskat med upp till 16 %. Manualen håller nu, glädjande nog, på att bli normerande vid genomförande av byggprojekt. Även handboken *Bru Byggprocess*, ett samarbetsprojekt mellan Byggherreföreningen, Fastighetsägarförbundet och Sveriges Arkitekter, har bidragit till att kvalitetsfrågorna i planering, byggande och förvaltning har fått stor uppmärksamhet i samhällsdebatten. Handboken presenterades under våren vid sex, gemensamt arrangerade, seminarier.

Dialogen med regering och berörda departement i dessa frågor har varit mycket konstruktiv under året och särskilt glädjande är att den nya regeringen i sin regeringsdeklaration aviserat genomgripande ändringar i Plan- och Bygglagen i den riktning Sveriges Arkitekter förespråkade. Bland de förslag som övervägs kan särskilt nämnas kravet på en fristående kvalitetsansvarig arkitekt i alla bygg- och anläggningsprojekt med ett investeringsvärde överstigande 100.000 Euro (1 miljon SEK) för husbyggnadsprojekt och 10.000 Euro (100.000 SEK) för markbyggnadsprojekt. Det är tänkt att Sveriges Arkitekter skall svara för certifieringen av arkitekter, inredningsarkitekter, landskapsarkitekter och fysiska planerare som kommer fungera som fristående kvalitetsansvariga arkitekter i sådana projekt.

Glädjande är också förslaget att det ska finnas en arbetsplatsarkitekt på alla större byggarbetsplatser. Detta måste nu omedelbart realiseras konstaterar statsminis-

ter Linda Nygren torrt sedan flera av landets större byggföretag överraskats av att det även under sommaren 2006 regnade.

I seminariet *En ny byggprocess*, arrangerat av Sveriges Arkitekter, deltog företrädare för samtliga berörda departement och statliga myndigheter. Sveriges Arkitekter har också i kontakter med riksdagsmän, berörda riksdagsutskott och departement fått tillfälle att utveckla sin syn på nödvändiga insatser för att skapa en bättre sammanhållen och kvalitetspräglad byggprocess, utgående från en verksamhet med naturresurser.

Att det arbete som Sveriges Arkitekter bedrivit uppmärksammats av EU-kommissionen har naturligtvis fått stort medialt genomslag. *The Swedish Model* har alla förutsättningar att bli ett uppmärksammat inslag på EU:s stora byggkongress i Paris våren 2007. Sveriges Arkitekters heltidsanställda lobbyist i Bryssel, Stina Persson, har bedrivit ett mycket framgångsrikt arbete i sammanhanget.

I den reviderade utbildningsplanen för grundskolan har undervisning i arkitektur blivit obligatorisk i flera ämnen. Sveriges arkitekter har tillsammans med Kommunförbundet, skolverket och lärarnas fackliga organisationer påbörjat den beslutade omfattande efterutbildningen av grundskolans lärare i arkitekturfrågor. Det nya dataspelet *Arkitektur – ett äventyr för var och en*, som utvecklats av ArkitektStudenterna, har blivit en veritabel succé och kommer att användas i alla Sveriges grundskolor.

Styrelsen för Sveriges Arkitekter har under året fortsatt att bjuda in partiledarna till förbundets styrelsemöten. Fler träffar än planerat fick genomföras under 2006 eftersom såväl ledarna för folkpartiet, kristdemokraterna och vänsterpartiet var angelägna att få träffa arkitekterna före valet.

Det under arkitekturåret 2001 startade nätverket Arkitektutengagerade riksdagsmän har vuxit till att nu omfatta 75 riksdagsledamöter. Under året har flera studiebesök och diskussionsträffar genomförts. Under en kväll i mars samlades 50 riksdagsmän till diskussion om bostadsplanering och bostadspolitik med företrädare för de sju arkitektföretag som projekterat bostäder på Tullingeområdet. Diskussionskvällen arrangerades av förbundets Bostadsgrupp.

Trädgårdsintresset har fortsatt att växa bland allmänheten och har, enligt flera statistiska undersökningar, under hela decenniet fortsatt att vara den mest utbredda fri-

tidssysselsättningen bland vuxna. Detta intresse söker Akademien för landskapsarkitektur ta till utgångspunkt för olika informationssatsningar riktade till både politiker och allmänheten. Förhoppningen är att det dokumenterat stora trädgårdsintresset ska leda till ett större intresse även för landskapsarkitekturen. TV-serien Ministertäppan, där landskapsarkitekter planerar regeringsledamöternas villaträdgårdar och fritidstomter har nu större tittarsiffror än Robinson.

Arbetet med information och kurser riktade till företag och förvaltningar i Upphandling av inredningsprojektering som sedan starten bedrivits i Akademien för inredningsarkitektur börjar nu märka ett ökat intresse och lokala kurser anordnas årligen i Malmö, Göteborg, Norrköping och Uppsala. Liksom det redan inom dåvarande SIR före "samgåendet" påbörjade arbetet med en övergripande gemensam ritningsstandard för inredningsprojektering nu vunnit allmänt genomslag på marknaden.

Till konferensen Allt bygga skola hade, förutom riksdagsmän, också inbjudits centrala och kommunala skolpolitiker, pedagoger, planerare, landskapsarkitekter och arkitekter som ritar skolor. Nya skolor i Tyresö och Haninge besöktes under dagen, som avslutades med en hearing om morgondagens skola.

Tillsammans med Svenskt Näringsliv har för andra gången arrangerats en konferens om Arkitektur som konkurrensmedel. I årets konferens deltog 200 VD-ar samt produkt- och designchefer i ledande svenska industri- och kunskapsföretag.

Arkitektdagen samlade 500 deltagare från hela landet. Temat för dagen var Arkitekturpolitiken - tio år efter Framtidformer. Genom en rad exempel visades att handlingsprogrammet tillsammans med ökad allmän kunskap om arkitektonisk kvalitet haft en avgörande betydelse för nivån på det som byggts i Sverige under det senaste decenniet.

Under året har Sveriges Arkitekter nått ett viktigt mål. De sista fem av landets kommuner som inte haft stadsarkitekt har beslutat inrätta sådana tjänster. För första gången har därmed landets samtliga kommuner helt eller deltidanställd stadsarkitekt. I flera kommuner har stadsarkitektfunktionen fått större tyngd och av särskilt intresse är försöken i flera kommuner att ge stadsarkitekten utökade befogenheter i rollen som långsiktig stadsbyggare.

Sedan Arkitekten uppmärksammat att ingen sökt den avlödade, bygglovinriktade lediga stadsarkitekttjänsten i Sunne och att Kävlinge aktualiserat en avveckling av stadsarkitekten har frågorna uppmärksamrats stort i lokalpressen och en intensiv debatt utbrutit i bägge kommunerna. I bägge fallen har resultatet blivit omorganisationer där stadsarkitekten fått ett sammanhållet ansvar för kommunal planering och bygglovgivning. Kommunrådet Truls Pålsson i Kävlinge avgick efter en omfattande namninsamling i kommunen och de återkommande fredagsdemonstrationerna på torget.

Sveriges Arkitekter har också bedrivit ett opinionsarbete i kommunerna för att kommunerna ska anställa personer med landskapsarkitektutbildning på tjänster som Stadsträdgårdsmästare. Efter en svacka i slutet av 90-talet, har nu alltfler kommuner vid återbesättning av Stadsträdgårdsmästartjänster ställt krav på examen inom landskapsarkitektur. "Nu får vi alltmer kvalificerade beställare av landskapsarkitekttjänster", konstaterar ordföranden i Akademien för Landskapsarkitektur Ebba Törnros.

Genom samarbete med samtliga arkitekt- och planerarutbildningar samt kranskommunerna till Malmö, Göteborg och Stockholm har Sveriges Arkitekter initierat ett pilotprojekt som syftar till att erbjuda unga arkitekter och planerare att delta i ett kommunalt traineeprogram som omfattar anställningar enligt ett rotationssystem på flera stadsbyggnads- och fastighetsförvaltningar.

Under maj månad var Sveriges Arkitekter tillsammans med Byggherreföreningen och Fastighetsägarförbundet medarrangör till konferenserna Kvalitetsupphandling. Konferenserna genomfördes i Stockholm, Göteborg och Malmö med deltagande av över 300 byggherrar, fastighetsägare och offentliga upphandlare. Det fleråriga arbetet med upphandlingsfrågorna som Sveriges Arkitekter bedrivit har medfört att antalet sönderstyckade upphandlingar minskat väsentligt. Det är nu i det närmaste regel att arkitekttjänster upphandlas för hela projekt från program till detaljprojektering.

Tillsammans med Sveriges Byggindustrier driver Sveriges Arkitekter projektet Framtidsetik med målgruppen projektledare och arbetschefer inom entreprenadföretag samt yngre, handläggande arkitekter. Under året har tre gemensamma grupparbeten genomförts och resultaten har publicerats parallellt i bägge organisationernas tidskrifter. ►

SVERIGES ARKITEKTER – EN FIKTIV VERKSAMHETSRAPPORT

Rapporten avser verksamheten 2006, det femte verksamhetsåret för Sveriges Arkitekter.

- Organisationerna är ense om att fortsätta det gemensamma arbetet med etikfrågorna och avser under nästa år återkomma med förra årets branschkonferens *Lösam byggetik*.

Marknaden för arkitekturritade villor och småhus har fått sig en rejäl skjuts under de senaste åren. Handboken *arkitekturritad villa*, som 2003 trycktes i en upplaga av 20.000 exemplar har sålts slut och arbetet med en reviderad nyutgåva har påbörjats.

Besöken på webbplatsen www.arkitekt.se med underavdelningarna sverigesarkitekter.se, arkitektupphandling.se, arkitekttavlingar.se och arkitekt.nu har ökat kraftigt. Framför allt gäller det de olika former av beställarservice som finns där. Antalet besökare på det internetbaserade sökregistret arkitekt.nu överstiger regelmässigt 10.000 per månad. Vid årets utgång hade 600 arkitektföretag anslutit sig till arkitekt.nu.

Allt fler företag och myndigheter har inrättat *arkitektur- och designråd*. Artikelserien i *Arkitekten* om hur olika företag och myndigheter hanterar sin arkitektur- och designpolicy har följts upp med en rad artiklar i dags- och fackpress. Förbundet har genomfört en särskild hearing under året med arkitekter som är engagerade i sådana arkitektur- och designråd med avsikten att utge en skrift och en CD med exempel på framgångsrik corporate design.

Sveriges Arkitekters *professionaliseringsutbildning* är nu fullt utbyggd i sitt första steg. Under året har 200 unga arkitekter och planerare genomgått utbildningens steg 1, som omfattar grunderna i plan- och bygglagstiftningen, normer och standarder, planerings- och byggprocessen samt standardavtalsbestämmelser inom konsultverksamhet och byggande. Samtidigt har utbildningen i steg 2 påbörjats genom att 50 arkitekter och planerare tagits in till utbildningen som omfattar förhandlingskunskap, affärsvillkor och prissättning, immaterialrätt, ansvarsfrågor samt etik.

Tävlingsverksamheten har varit omfattande under året. Sveriges Arkitekter har medverkat i 24 st inbjudna tävlingar och 9 allmänna tävlingar. Den största tävlingen under året handlade om Bromma flygplats som efter nedläggningen skall bli en park.

EU:s årliga trädgårds- och parkutställning genomfördes under sommaren i Malmö. Även detta år genomfördes en allmän europeisk tävling, denna gång utformad av

Akademien för landskapsarkitektur i samarbete med EFLA och Sveriges Arkitekters tävlingsnämnd.

Efter många turer kunde den allmänna tävlingen om ombyggnad av Moderna Museet i Stockholm genomföras. Tävlingen om nytt designmuseum i Malmö samlade flest deltagare. Hela 323 tävlingsförslag lämnades in. Den internationella arkitekttävlingen om ny parlamentsbyggnad i Köpenhamn vanns av Arkitekt MSA Johanna Frisk & Partners. Sveriges Arkitekter bojkottade den tilltänkta tävlingen om Sergels Torg i Stockholm, sedan den politiska majoriteten låst sig för en lösning innebärande en inkapsling av torget i tre plan.

Akademien för landskapsarkitektur har på sedvanligt sätt delat ut Siena-priset. Den uppskattade utställningen *Tolv Argument* har visats i sex städer under året. Akademien för landskapsarkitektur genomförde i september sin årliga seminariedag, denna gång med temat Landskapsarkitektur och stadsutveckling. Antalet deltagare var 200.

Genom Sveriges Arkitekters samarbete med Sveriges Möbelindustriförbund om *traineeplatser i möbelindustrin* för nyutbildade inredningsarkitekter har skapats 15 sådana traineeplatser. De projekt detta samarbete resulterat i presenterades på årets möbelmässa och uppmärksammades genom ett helt uppslag i Dagens Nyheter den 18 februari.

Intern verksamhet och medlemsservice

Sveriges Arkitekters framgångsrika arbete och organisationsform har väckt stort intresse hos de europeiska förbunden för arkitekter, inredningsarkitekter, landskapsarkitekter och planerare. Under hösten stod Sveriges Arkitekter, i samarbete med ACE och EFLA, som värd för en europeisk konferens om nya organisations- och samarbetsformer.

Lokalföreningarnas styrelser har under året varit samlade till en konferens för att diskutera strategier för lokal och regional opinionsbildning. Underlag för diskussionerna har varit handboken i lokal opinionsbildning samt ett antal exempel på framgångsrik opinionsbildning. Lokalföreningen i Södra Sverige rapporterade om sitt pågående samarbete med SVT Malmö kring serien *Arkitektur i Södra Sverige*. Lokalföreningen i Västra Götaland informerade om sitt samarbete med de lokala Byggmästar- och Fastighetsägarföreningarna: sju lokala nätverk för arbetet med kvalitet, planering, byggande och förvaltning.

Medlemstidningen har utkommit med tolv nummer under 2006 och i genomsnitt haft 72 sidor per nummer. Förutom regelbundna inlagor från tävlingsverksamheten och Akademin för landskapsarkitektur har flera av förbundets utskott och arbetsgrupper producerat egna sidor och inlagor i tidningen. Tidningen gratisdistribueras till samtliga riksdagsmän samt till en utvald grupp av företrädare för departement och myndigheter, upphandlare, beställare, fastighetsägare och entreprenörer.

Bristen på arkitekter har varit fortsatt stor under året. Även om många arkitekter idag arbetar till 70-årsåldern försvinner, i allt snabbare takt, 40-talisterna från arbetsmarknaden. Som Sveriges Arkitekter visat i sin kartläggning av *den framtida marknaden för arkitekter och planerare* saknas idag ca 500 arkitekter, inredningsarkitekter, landskapsarkitekter och planerare på marknaden. Såväl arkitektföretag som offentliga myndigheter har ett stort uppdämt rekryteringsbehov.

En starkt **ökad intagning till arkitekt- och planerarutbildningarna** kommer dock att ske 2007 om den aviserade omfattande utbildningsreformen då genomförs. Regeringen har meddelat sin avsikt att anta EU-förslaget (Bologna Accord) innebärande att de nuvarande utbildningarna görs sjuåriga med en uppdelning på 3+2+2 år. Förslaget innebär en femårig grundutbildning följd av en tvåårig licentiats/professionaliseringsutbildning.

Sveriges Arkitekter har länge verkat för en sådan utbildningsreform. Däremot har Sveriges Arkitekter avvisat förslaget att föra ihop arkitekt-, inredningsarkitekt, landskapsarkitekt- och planerarutbildningarna i föreslagna fem nya arkitekt högskolor. Det är ännu oklart hur en **ny utbildningsstruktur** kommer att se ut, men sannolikheten är stor att de nuvarande arkitekt- och inredningsarkitektutbildningarna förs ihop i tre nya, fristående arkitekt högskolor i Stockholm, Göteborg och Malmö/Lund. Utbildningen av fysiska planerare vid BTH får sannolikt status av Planerarhögskola med avsevärt förstärkta resurser. Utbytet mellan landskapsarkitektutbildningarna och de tre nya arkitekt högskolorna förväntas öka betydligt genom införandet av vissa gemensamma kurser och inrättande av nya, gemensamma professurer.

Sannolikt kommer 750 studenter att tas in årligen till dessa utbildningar, en ökning med 50 %.

Arvodesenkäten för år 2006 visade att **genomsnittsarvo-**

det nu är 120 Euro (1200 SEK). Arkitektarvodena har därmed närmat sig de arvodesnivåer som gäller i andra kunskapssäljande konsultverksamheter, men arkitekterna har fortfarande en viss eftersläpning. Incitamentsbaserade affärssuppgörelser har blivit allt vanligare i arkitektbranschen och de nya ABK-avtalen har bidragit till att variationen i affärssuppläggen blivit allt större. ABK-revideringen 2004 resulterade i ett flertal olika standardavtalsmallar, avsedda att tillämpas för olika projekt och skeden av projekt. Som ett resultat av Sveriges Arkitekters fleråriga arbete med branschens **affärsutveckling** kan det nu sägas föreligga en proaktiv prissättning av arkitekttjänster.

Av förbundets medlemmar var vid årets utgång 1500 anslutna till **förbundets servicebolag för företagare, ArkitektService AB**, som totalt gav service och intressebevakning till 1200 arkitektföretag. Förbundets jurister arbetade som vanligt med rådgivning i allehanda kontrakts- och avtalsfrågor, immaterialrätt, ansvarsfrågor mm. Det uppmärksammade upphovsrättsintrånget i framtidshuset vid Bo04 har till slut avgjorts i HD. Det är nu slutligen klarlagt att byggherre och entreprenör måste följa arkitektens handlingar.

Genomsnittslönen för arkitekter och planerare var 2006 3.800 Euro/månad (38.000 SEK/mån) och ingångslönen 2.800 Euro/mån (28.000 SEK/mån). Det innebär att Sveriges Arkitekter inte riktigt nått till det för 2006 uppställda 3-4-5-målet, dvs **ingångslön 3.000 Euro, genomsnittslön 4.000 Euro och slutlön 5.000 Euro.** Förbundet avser därför satsa på en omfattande lönekampanj under de kommande två åren.

Sveriges Arkitekter hade 2006 arkitektklubbar på 120 arkitektarbetsplatser och kontaktpersoner på 500 arbetsplatser inom den privata och offentliga sektorn. Under året har kurser i förhandlingsteknik och lokal lönebildning genomförts. Förbundets ombudsmän och jurister har på sedvanligt sätt bistått medlemmar och lokala arkitektklubbar med rådgivning i anställnings- och lönefrågor. Glädjande nog har ytterst få förhandlingar p g a driftsinskränkningar behövt genomföras.

Sveriges Arkitekter hade den 31.12. 2006 11.000 medlemmar, en ökning med 500 personer under året (+4,5 %). Förbundets representativitet uppgår till 94 %.

SAR

